

Josef Gohori: Sociální síť japonských seniorů

Oponentský posudek k diplomové práci
David Labus

Je zbytečno mluvit o aktuálnosti a potřebnosti tématu tak obecného jako stárnutí. Japonsko navíc patří k zemím, kde je tento problém dlouhodobý a vážný a kde má – z našeho pohledu – svá specifika. Téma samo o sobě je proto velmi smysluplné.

Každé téma ovšem má svoji optimální hloubku a záběr vzhledem k prostoru, který je mu vymezen. Přestože si diplomant je bezesporu vědom této zásadní okolnosti, při četbě Úvodu jsem nabyl určitých pochybností, jak chce na 90 stranách své DP dostatečně fundovaně obsáhnout témata jako analýza souboru lidských vztahů, obklopujících japonské seniory; sociální pozice seniorů v rámci rodiny či komunity; podrobení důkladné analýze studií, zkoumajících sociální síť seniorů v USA a Evropě... jsou jen některé z výčtu zaměření práce.

Diplomant se rozhodl psát o tématu z našeho pohledu jasně mezioborovém – sociologicko-japanologickém. Provedl v Japonsku čerstvý sociologický průzkum a využívá hojně japonské literatury. Práci bych také přičetl k dobru zřetelnou komunikativnost – autor udržuje se čtenářem jakýsi dialog, často vysvětluje své cíle v jednotlivých kapitolách. Nejsem si ovšem vždy jist, zda si taková oznámení správně odpovídají – na počátku 3. kap. čteme, že „ve 2. kap. byla vytyčena teoretická východiska pro sociologický průzkum“, mně kapitola 2 připadá spíš jako velmi solidní popis situace, definování pojmů a představení jednotlivých přístupů a průzkumů než přímo vytyčení vlastních teoretických východisek. Za to bych považoval důkladné definování předpokladů či tezí pro vlastní průzkum, se kterým se setkáváme spíš ve 3. kap.

Ohledně metodiky práce bych velmi uvítal, kdyby si diplomant dal více práce s vnitřní argumentační koherencí práce – rád bych slyšel podrobnější vysvětlení, proč se nakonec rozhodl pro „Kahnovu a Antonucciho teorii sociálního konvoje“ – chybí srozumitelné vysvětlení v kontextu, s. 20. Na s.22 uvádí, že jeho výzkum nepotvrdil premisu Kahna „odmítajícího rodinné vazby“, což je samo o sobě v pořádku, proč se tedy zdá diplomantovi Kahn vhodný? Navíc na s. 29 diplomant jako východisko mezinárodního srovnávání sociální sítě sám předpokládá Kahnem odmítanou rodinu. Podobně to platí pro použití Thomésovy klasifikace – s. 24, teorii směny jako další východisko na s.25 apod. Naposledy se otázka podloženosti objevuje v samotném Závěru, kde autor na s. 91 uvádí, že má k dispozici výsledky určitého průzkumu, zaměřeného sice na jiné klienty, než s jakými pracuje sám, ale že si přesto mohl ověřit správnost svých závěrů. Nejde o zpochybnění autorova tvrzení z mé strany, měl by ale průkazněji doložit svá tvrzení.

Ve Shrnutí na s. 50 se diplomant zmiňuje o „řadě amerických prací“, není mi ovšem úplně jasná jejich relevantnost v tom smyslu, že postrádám např. informaci o tom, že či jak předmět jejich studia souvisí či koreluje s japonskou společností. Na mnoha místech, kde japonský autor takovou studii zmiňuje (např. Fudžisaki, s. 23, pozn. xxxvii, nebo odkaz cix na s.64, kde je odkaz na přílohu 4, k níž je potřeba se prolístovat) se čtenář dozví pouze bibliografický odkaz, žádnou ověřitelnou souvislost.

Diplomant coby autor zvolil nezvyklou první osobu množného čísla, připomínající známý *pluralis majesticus*, při čtení má čtenář pocit, že se ocitl na prezentaci, a to i díky dikci, podobající se mnohde mluvenému projevu. Dovedu si představit, že autor tak činí v dobré víře nenudit a zaujmout, nicméně považuji to za nešťastné řešení, čtenáře to s postupujícím čtením ruší a toto zavádění vazeb mezi autorem a čtenářem v takto odborném textu rozptyluje pozornost.

Snad největší slabinou práce je překvapivě její úprava – nepovažuji za vhodné zvolení římských číslic pro poznámky, ani jejich zařazení na konec textu, rozhodně bych doporučil jejich rozdělení na odkazové za text, věcné pod čáru na stránku. K přehlednosti práce nepřispívá ani častý odkaz na přílohy. Diplomant si příliš

neláme hlavu s použitím znaků nebo pojmů v českém textu - někdy uvádí fonetický přepis s překladem, jindy ne - s. 13 a 14. Neobvyklý je i formát stránky.

Práce je rozhodně velmi užitečným přehledem do problematiky - v tomto smyslu přispívá k jeho plnějšímu chápání či poznání v Čechách. Přináší i mnoho cenných jednotlivých poznatků z oblasti mezilidských vztahů, zasazených do kontextu. Na posledním místě je třeba vyzdvihnout rozsáhlou odbornou literaturu, které je hojnost zejména v japonštině, a rovněž tak vlastní průzkum, publikovaný jako mohutná příloha práce. Ten dokládá velkou míru nasazení, na druhé straně mnohde mohla být lepší úprava a mohl být vstřícnější vůči českému čtenáři, pro kterého je bez znalosti japonštiny bohužel nepoužitelný.

Celkové hodnocení: Přes uvedené výhrady považuji práci jako celek za velmi kvalitní, doporučuji ji k obhajobě a navrhuji hodnocení buď výborně nebo velmi dobře podle výsledku odpovědí na naznačené výhrady v ústní obhajobě.

Ve Víně, 24.5. 2007

David Labus

